

Suuria
unelmia pikku-
kaupungissa

UUSIKAARLEPY
STRATEGIA 2040

1. ESIPUHE

UUSIKAARLEPPY 2040.

Kaupungin läpi virtaa joki kuten aina ennenkin. Joki on nähnyt useiden sukupolvien ajan lasten leikkivän, yritysten kukoistavan sekä sivistyksen ja kulttuurin avaavan yhteiskunnallista keskustelua. Se on nähnyt maailman muuttuvan ja Uudenkaarlepyyn sen mukana.

Uusikaarleppy on pikkukaupunki, jossa elämä jatkuu, jossa on turvallista ja jonka sivistys- ja kulttuuriperinteet kestävät aikaa. Uusia ihmisiä syntyy, yrityksiä perustetaan ja kehitetään ja muutto kaupunkiin ja sen maaseudulle jatkuu nopeassa tahdissa. Kaupungissamme on unelmia ja rohkeutta.

Uusikaarleppy on osa kansainvälistä yhteisöä, maaseudun vahva ääni ja toimija sekä ennen kaikkea kaupunki, jossa unelmat kantavat eteenpäin. Vuonna 2040 Uudessakaarlepyyssä on 10 000 ylipää, iloista, olonsa turvalliseksi tuntevaa ja tarmokasta uusikaarlepyyläistä. Strategia raivaa tietä kestäville kaupungille ja eläville kylille kaupungissa, jossa investoinneilla varaudutaan suurempaan muuttoliikkeeseen. Edustamme terveitä arvoja, turvallisuutta sekä vankkumatonta yhteisöllisyyttä. Muuttoliikettä leimaa monimuotoisuus, ja se raivaa tietä kehitykselle kohti uusvanhaa kaupunkia 2040.

Onnistuminen edellyttää sitä, että talous on tasapainossa, peruspalveluita ylläpidetään, ajatellaan kauaskantoisesti ja että meillä on rohkeutta investoida. Vuosien 2023–2026 hallitusohjelma tulee ohjaamaan yhteiskuntaa uuteen suuntaan kuten seuraavakin hallitusohjelma. Niistä riippumatta Uudenkaarlepyyn on voitava vastata kehitykseen, ennakoitava ja toimittava dynaamisesti taloudellisten edellytysten mukaisesti ja uskallettava ajatella isosti.

Haluamme luoda uusia mahdollisuuksia tämän strategian rohkeilla, vuoteen 2040 tähtäävillä visioilla. Samoin kuten hallitusohjelmaakin muutetaan, myös tätä strategiaa tarkistetaan ja päivitetään uuden toimikauden aikana. Visionamme on kuitenkin sijoittaa Uusikaarleppy kartalle ja olla pieni mutta vahva toimija muuttuvassa maailmassa.

Kaikki lähtee rohkeudesta unelmoida isosti pikkukaupungissa.

Martin Norrgård
KAUPUNGINJOHTAJA

2. UUSIKAARLEPY 2040 -PROSESSI

Uudenkaarlepyyn kaupungin strategiatyö aloitettiin kesällä 2022. Itse prosessista vastasi johtoryhmän sisäinen työryhmä, ja siihen osallistui poliittiselta taholta hallituksen puheenjohtaja sekä muita prosessin aikana nimettyjä henkilöitä. Kylä- ja keskustakehittämisen ryhmät ovat rinta rinnan johdon kanssa työskennelleet työpajojen, SWOT-analyysien ja tapaustutkimusten parissa. Vuosina 2022–2023 on järjestetty laaja kuuleminen, jossa myös sisäiset prosessit ovat edenneet osallistavien keskustelujen ja työpajojen kautta.

Pikkukaupunki on brändinsä mukainen myös strategiaa ja taktiikkaa koskevissa prosesseissa. Prosessissa on alusta asti ollut kyse osallistamisesta ja siitä, että osallisuuden annetaan leimata strategiatyötä. Kylä- ja keskustakehittämisen ryhmien avulla strategiatyössä on saatu selkeä kokonaiskuva nykytilanteesta ja tulevista haasteista. Kaupungin johto on saanut tärkeää tietoa asukaskyselyistä ja keskustelutilaisuuksista, kun taas poliittinen johto yhdessä kaupungin johtavien virkamiesten kanssa on voinut keskittää osan työstään ennusteisiin ja skenaarioihin.

Strategia on suunnitelma tulevaisuutta varten. Sen tulee olla jossain määrin joustava, sillä edellytyksenä on jatkuva ympäristöanalyysi. Alla oleva pyramidi kuvaa yksinkertaisesti jatkuvaa työtä strategian parissa: Toiminnan kehittämisessä ja jatkuvassa parannustyössä on keskityttävä

yhtä lailla strategiseen, kulttuuriseen ja rakenteelliseen kehittämiseen. Ilman selkeää johtajuutta ja työyhteisöä harvat asiat onnistuvat: panostukset pelkästään prosessiin ja työmenetelmiin eivät yleensä kannu loppuun asti.

Pitkän aikavälin visiot ja tavoitteet luovat pohjan strategiatyölle, ja uudelle tasolle pääseminen edellyttää onnistunutta parannustyötä. *Uudenkaarlepyyn osalta strategia tarkoittaa myös arviointiprosessia, jossa nykyistä pohjaa voidaan tarkastella ja arvioida uudelleen. Mikä kaupungille on tärkeää? Mitä edustamme – mitä turvallisuus tarkoittaa itse työssä ja miten tulkitsemme elinvoiman? Kaikki tämä luo pohjan prosessille, joka johtaa visioon 2040, jonka lähtökohtana on usko tulevaisuuteen, luovuus ja rohkeus. Ympäristöanalyysi on jatkuvasti läsnä prosessissa.*

Ennusteet, arvioinnit ja kartoitukset on tehty seuraavasti:

- *Kyläkehittämisen ryhmä*
- *Keskustakehittämisen ryhmä*
- *Riskianalyysi ja sisäinen riskienhallinta*
- *Kaupungin luottamushenkilöiden, johtavien viranhaltijoiden ja esimiesten keskustelut ja arviot*
- *Demografiset ennusteet*
- *Alueellinen, valtakunnallinen ja maailmanlaajuinen kestävyystyö*
- *Asukaskysely 2023*

3. UNELMOI ISOSTI PIKKUKAUPUNGISSA

VISIO: 10 000 ASUKASTA.

Tavoite - näin saavutamme vision:

- *Hyvä ja tasapainoinen talous*
- *Yhdessä tekeminen*
- *Viisaat investoinnit*
- *Elinvoimainen imago*
- *Eteenpäin pyrkivä sivistystoimi ja jatkuva osaamisen kehittäminen*

Hyvä visio herättää kiinnostusta ja kuvailee nykyhetkestä poikkeavaa tilannetta, mutta sen ei tarvitse puhutella kaikkia. Sen tulee olla ennen kaikkea yhteinen inspiraation lähde. Visio kertoo, miksi olemme olemassa, mutta myös mihin olemme matkalla. Se on aina suuntaa-antava ja sen vaikutus paranee, jos sitä voidaan selventää. Kyse on toivottavasta tulevaisuuden tilanteesta; siitä, että kaupunki pystyy ohjaamaan kehitystään yhteisesti päätettyyn suuntaan ja osoittamaan, että kasvamalla pystymme ylläpitämään asukkaidemme tarvitsemia ja ansaitsemia peruspalveluja.

Uudenkaarlepyyn kaupungilla on vahva ja selvä visio siitä, että vuonna 2040 asukasluku on 10 000. Kaupunkia eteenpäin vievän vision taustalla on suuri tarve ja halu kasvaa voimakkaasti tulevina vuosina. Vuoteen 2040 ulottuvan väestöennusteen mukaan väestö vähenee – mutta kaupunki luo nyt uuden kvantitatiivisen asukastavoitteen, jossa ennustettu trendi asteittain kääntyy.

Suuressa kuvassa kaikki julkisen sektorin kehittäminen tähtää siihen, että uusi työvoima asettuisi pysyvästi asumaan kaupunkiin, nykyiset asukkaat jäisivät ja pitkällä aikavälillä tulisi enemmän maahanmuuttoa muista maista. Kasvun tarpeessa on kyse ihmisistä. Jotta investoijia ja yrityksiä voidaan auttaa saamaan työvoimaa, myös kaupungin on panostettava samaan päämäärään ja samaan suuntaan.

Uudessakaarlepyyssä on vahva maaseutu ja aktiivinen keskusta. Sille on ominaista perheympäristö, mikä käy ilmi kontaktissa asukkaiden kanssa. Maaseutuun liittyy haasteita mutta myös mahdollisuuksia. Lyhyellä aikavälillä infrastruktuuria on parannettava nopeammin useilla tieinvestoinneilla.

Visio "10K" tarkoittaa pohjatyötä, joka alkaa nuorimmista sukupolvista. Siksi kaupungin tulee nykyisten oppimisympäristöjen ja toimintakulttuurin säilyttämisen lisäksi tehdä jatkuvasti töitä niiden kehittämiseksi ja olla valmis laajentamaan toimintaa.

4. UUDENKAARLEPYYN PELIKENTTÄ YMPÄRÖIVÄSSÄ MAAILMASSA (Nykytila-analyysi)

Vision eteen työskentely vaatii myös tietämystä ja näkemystä siitä, miltä Uudenkaarlepyyn kaupungin pelikenttä näyttää. Ympäristö- ja nykytila-analyysia tarvitaan selvittämään, miltä itse tulevaisuustyö näyttää ja miten strateginen suunnitelma voidaan laatia. Erona aiempiin strategioihin on se, että syvä ympäröivän maailman tuntemus on yhä tärkeämpää ja jatkuvat muutokset ovat osa arkea, jossa vallitsevat skenaarioajattelu ja joustavuus. Uudenkaarlepyyn pelikenttä jakautuu seuraaviin osiin:

- a) Uusikaarlepyy kotina
- b) Uusikaarlepyy työnantajana
- c) Uusikaarlepyy valtakunnallisena ja alueellisena kunnallisena toimijana
- d) Uusikaarlepyy globaalissa ympäristössä

Laajemmassa mittakaavassa on tunnistettava ympäröivän maailman trendit ja luotava yhteys Uudenkaarlepyyn mahdollisuuksiin. Pelikenttä ja ympäröivä maailma luovat ennusteen, joka sisältyy strategiaan.

A) Uusikaarlepyy kotina

Prosessin aikana tehtyjen keskustelujen, työpajojen ja tutkimusten pohjalta on muodostunut selkeä kuva Uudenkaarlepyyn nykytilanteesta. Uudenkaarlepyyn maaseutu ja saaristo voivat hyvin, ne ovat aloitekykyisiä ja niihin liittyy sekä mahdollisuuksia että haasteita. Painopiste on ongelmien ratkaisemisessa ja siinä, että olemassa olevia asioita ei pelkästään säilytetä, vaan niitä pyritään edelleen kehittämään. Omaa lähiympäristöä koskee kuitenkin huoli infrastruktuurista, maankäytön suunnittelusta ja kehittämisestä. Vuonna 2023 tehdyn asukaskyselyn mukaan vastaajat ovat tyytymättömiä kyläpalveluihin. Vastaajat nostivat esiin tärkeimmät priorisoinnit, jotka ovat elävä maaseutu, toimiva kunnallinen tieverkko ja tasapainoinen kaupungin talous. Maaseutu ja kylät korostavat infrastruktuuria ja kyläkehittämistä. Toivelistalla on yhteinen näkemys ja ääni, sillä turkisteollisuuden, maatalouden ja kalastuksen haasteet ovat selvät. Kausityövoima on elintärkeää kaupungille, ja työvoimalla pitäisi samalla olla paremmat mahdollisuudet jäädä pysyviksi asukkaiksi.

Asukaskyselyn avaintiedot:

- Kyselyyn vastasi yhteensä 985 ihmistä. Suurin osa vastaajista oli naisia (58 %) ja työikäisiä (67 %). Eläkeläisiä oli vastaajista vajaat 20 %.
- Vain 5 % vastaajista oli alle 20-vuotiaita. Tämä voi johtua osittain siitä, että kyselyn sisältö ei koske nuoria yhtä paljon, ja osittain siitä, että kyselyä ei suunnattu erityisesti heille tai jaettu niissä kanavissa, joissa nuoret vastaisivat kyselyyn.
- Kyselyssä tutkittiin kaupungin eri toimialoja, mikä antaa hyvän pohjan toimintojen toimialakohtaiseen kriittiseen tarkasteluun.

- Samalla kun vastaajat pitävät kaupungin viestintää hyvänä, kaupungin on kehitettävä strategia asukkaiden tavoittamiseksi, koska 55 % on sitä mieltä, että he eivät voi vaikuttaa kaupungin päätöksentekoon.
- Tulokset koskien kaupungin toimintaa kokonaisuutena viittaavat siihen, että vastaajat ovat olleet sekä tyytyväisiä että tyytymättömiä, mutta suuri osa suhtautuu asiaan neutraalisti. Erityisesti kaupungin palvelut kylissä ovat saaneet erittäin alhaiset arvosanat, sillä 71 % vastanneista oli niihin tyytymättömiä. Yli puolet vastanneista asuu keskustassa, mikä viittaa siihen, että myös he jakavat kyläläisten huolen kylien palveluista.
- Lähes 41 % haluaa, että kaupunki panostaa enemmän uusiutuvaan energiaan, kun taas 33 % suhtautuu asiaan neutraalisti. Vajaa viidesosa vastaajista oli eri mieltä.
- Vastaajat ovat tyytymättömiä tehtyihin *taloudellisiin investointeihin* (37 % tyytymättömiä tai erittäin tyytymättömiä, 14 % tyytyväisiä), kun kunnan toimintaa tarkastellaan kokonaisuutena. *Luottamushenkilöiden suoriutuminen ja talouden hoito* saavat myös suhteellisen huonot arvosanat.
- *Asukkaiden kohtaaminen, elinkeinoelämän kohtaaminen, yhdistystoiminnan kohtaaminen ja kaupungin imago* saavat suhteellisen hyvät arvosanat. Jäljempänä mainittujen osalta vastaajista 38–43 % on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä. 21–24 % on tyytymättömiä tai erittäin tyytymättömiä.
- Kun vastaajilta kysyttiin, mitä panostuksia kaupungin tulee tulevaisuudessa priorisoida, top 3 -vastaukset olivat: *elävä maaseutu (577)*, *toimiva kunnallinen tieverkko (562)* ja *tasapainoinen kaupungin talous (401)*.

Asukaskysely muodostaa vakaan pohjan oman toiminnan kriittiselle tarkastelulle ja toimii tulevaisuuden mittausvälineenä.

B) Uudenkaarlepyyn kaupunki työnantajana

Rekrytointi, johtaminen ja houkutteleva julkinen sektori ovat ratkaisevia yhteiskunnan selviytymisen kannalta. Vuonna 2020 tehty henkilöstökysely osoittaa, että tiimien työilmapiiri ja ennakointi ovat hyvällä tolalla. Kaikessa hallinnossa ja kaikilla toimialoilla toistuva aihe on viestintä ja palaute – myös tässä asiassa löytyy aina ja jatkuvasti parannettavaa. Henkilöstö osoittaa muutosvalmiutta. Henkilöstön hyvinvointiin halutaan mielellään kiinnittää huomiota ja vahvistaa sitä kautta myös työnantajabrändiä.

Henkilöstön nykytilanteesta kertoo myös sisäistä valvontaa edustava kysely, joka tehdään vuosittain esimiesten ja tulosaluevastaavien kanssa kaupungin tilinpäätöksen yhteydessä.

Seuraavat haasteet voidaan tunnistaa:

Taloudelliset edellytykset ja kansantalous

Lyhyellä aikavälillä huolta aiheuttaa aliresursointi joillakin toimialoilla. Pitkällä aikavälillä kuntatalous voi kirstyä kansallisella tasolla. Jo nyt tietyt palvelut on ulkoistettu, mutta niiden määrän arvioidaan voivan kasvaa.

Julkisen sektorin houkuttelevuuden parantaminen työnantajana

Henkilöstöstä on jo pulaa. Useilla toimialoilla on jo nyt suuria haasteita henkilöstön rekrytoinnissa, kuten varhaiskasvatuksessa sekä keittiö- ja tukitoiminnoissa. Julkisella sektorilla työskentelyn vetovoimaa tulee parantaa. Yksi tie eteenpäin on myös yhteistyö toisen ja kolmannen asteen koulujen kanssa jatkuvan rekrytoinnin mahdollistamiseksi. Hyvää työympäristöä korostetaan. Kun se on lähtökohtana, henkilöstöä on helpompi houkutella ja saada heidät pysymään.

Miten työympäristö voi olla kestävä ja miten sen turvallisuus voi houkutella uusia työntekijöitä?

Mentorointi on tärkeää ja jatkuva täydennyskoulutus sekä osaamisen kehittäminen ovat välttämättömiä kaikilla toimialoilla. Tämän on oltava selvää tulevana vuonna. Turvallisuus ja luottamus ovat myös hyviä arvoja julkisella sektorilla, ja niillä on merkitystä viranhakijoille. Toisin sanoen työnantajabrändin kanssa on tehtävä jatkuvasti töitä.

C) Uusikaarlepyy alueellisena ja valtakunnallisena kunnallisena toimijana

Uudenkaarlepyyn kaupunki on aktiivisesti mukana Pohjanmaata koskevissa verkostoissa, kehittämisessä ja yhteistyössä. Kaikilla alueen kunnilla on useita samanlaisia haasteita: kasvava velkataakka, vähenevä väestö ja työvoimapula. Kaupungin talous on tällä hetkellä vakaa, mutta se on suhdanneherkkä ja pitkällä aikavälillä todennäköisesti hyvin haavoittuvainen. Työllisyys on hyvä kuten lähiseudullakin.

Uusikaarlepyy on profiloitunut puhtaalla ympäristöllä ja luonnolla, näkyvällä ja uskottavalla kulttuuriperinnöllä, sykkivällä ja kansainvälisesti profiloituneella elinkeinoelämällä sekä monipuolisella urheilu- ja yhdistyselämällä. Kaupungilla on vahvat sivistysperinteet, jotka ovat jättäneet jäljen niin alueellisesti kuin valtakunnallisesti.

Lähiseudulla Uudenkaarlepyyn profiloituminen näkyy panostuksina uusiutuvaan energiaan, ja kaupungilla on kaikki mahdollisuudet tulla rannikon kiinnostukseksi tulevaisuuden energiahuollon suhteen. Kaupunki on aktiivisesti mukana alueen ilmastotyössä ja noudattaa Pietarsaaren seutua koskevaa ilmastostrategiaa. Kaupungin maantieteellinen sijainti on erinomainen. Se on lähellä Vaasaan ja Kokkolaan rakennettavia suuria teollisuusklustereita, ja Kanäsin satama-alue on uusiutuvaa energiaa koskevien selvitysten kohteena.

Kaupungilla on vahva sivistys- ja kulttuuriyhteys, jota ylläpidetään ja kehitetään ja joka tekee Uudestakaarlepyystä ainutlaatuisen. Maaseutu ja kaupunki kohtaavat täällä luonnollisesti.

D) Suurempi pelikenttä: Uudenkaarlepyyn kaupunki globaalissa kontekstissa

Samalla kun yhteiskunnan tärkeimpiä eteenpäin vieviä voimia ovat jatkuva digitalisaatio, kaupungistuminen ja globalisaatio, tunnistettavissa on trendejä ja signaaleja, joilla on suuri strateginen merkitys jatkossa. Vihreä siirtymä on täällä, ja se vaikuttaa kaikkeen elinkeinoelämästä

julkiseen sektoriin. Hiilineutraalius koskee kaikkia toimialoja, ja Euroopan tasolla laaditaan yhä tarkempia säännöksiä, jotka osoittavat, että kuntienkin on oltava aktiivisia ja kehityksen kärjessä. Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna monet seikat puoltavat sitä, että olemme siirtymässä yltäkylläisyyden aikaan pidentyneen eliniän sekä lisääntyneen vaurauden, tehokkuuden ja energiankulutuksen muodossa.

Ajatushautomo Sitran megatrendit 2023 kuvaavat muutosten kokonaiskuvaa viiden teeman kautta, joita ovat *luonto, ihmiset, valta, teknologia ja talous*. Luonnon kantokyky murenee ja yhteiskunta elää keskellä ekologista kestävyyskriisiä. Siirtymällä luonnon tilaa ja ihmisten hyvinvointia parantavaan yhteiskuntaan on kiire. Väestö ikääntyy, monimuotoistuu ja keskittyy kasvukeskuksiin, millä on vaikutuksia niin työikäisten määrään ja hyvinvointivaltion rahoitukseen, sosiaali- ja terveyspalveluiden riittävyyteen, demokratiaan kuin teknologian käyttöönottoon.

Sitran visiossa Suomi menestyy rakentamalla reilua, kestäväää ja innostavaa tulevaisuutta, jossa ihmiset voivat hyvin. Viimeaikaiset isot kriisit, koronapandemia ja Venäjän hyökkäyssota moninaisine seurauksineen ovat tehneet meistä riippuvaisempia toisistamme. Kaikki tämä edellyttää tulevaisuusajattelua ja muutосkykyä – meidän on kaupunkina strategisesti varauduttava erilaisiin skenaarioihin ja hyödynnettävä mahdollisuudet, joita on uudessa kehitysvaiheessa.

Nykyään puhutaan yhä enemmän ”15 minuutin kaupungeista”, mikä tarkoittaa lähestymistapaa, jossa uusien kaupunginosien kehittämisen tärkeänä periaatteena on ”läheisyys”. Läheisyys paikkoihin, palveluihin ja uusiin viitekehyksiin, joissa ei enää olla riippuvaisia yhdestä alueen keskustasta. Monipuolisella maaseudulla ja elinvoimaisella kaupungilla on potentiaalia kasvaa suunnitellusti ja hajautetusti. Silloin on kuitenkin oltava vähemmän varovaisia ja keskittyttävä enemmän siihen, että tuodaan esiin eri paikkojen arvo suhteessa ympäristöönsä ja myös palveluihin.

Monitoimitilojen merkitys kasvaa tulevaisuudessa. Kun useammilla ihmisillä on pääsy tiloihin, voimme myös tarjota parempaa palvelua lähialueella. Se luo myös turvallisuutta, kun lähialueilla on elämää ja liikettä suurimman osan päivästä, viikosta ja vuodesta.

5. STRATEGIA UUSIKAARLEPY 2040: UNELMOI ISOSTI PIKKUKAUPUNGISSA

Strategian pohjana on visio: 10 000 asukasta. Visio edellyttää nykyisen toiminnan suuntaamista uudelleen selkeiden tavoitteiden avulla julkishallinnon sisällä.

Unelmoiminen isosti pikkukaupungissa on elintärkeää. Työskentelemällä yhdessä ja ottamalla vastuun siitä, että kaupungilla on jatkossakin vahva talous, mahdollistamme sen, että visio voi toteutua. Asuntojen saatavuuden varmistava asuntopolitiikka ja houkutteleva elinympäristö luovat elämänlaatua.

5.1 Uusikaarlepy 2040 -10 000 asukkaan pikkukaupunki

Vuonna 2040 Uudessakaarlepyssä on 10 000 ylpeää, iloista, olonsa turvalliseksi tuntevaa ja tarmokasta uusikaarlepyläistä. ”Unelmoi isosti pikkukaupungissa” raivaa tietä kestäväälle kaupungille ja eläville kylille kaupungissa, jossa maankäytön suunnittelulla varaudutaan suurempaan muuttoliikkeeseen. Edustamme terveitä arvoja ja turvallisuutta sekä vankkumatonta yhteisöllisyyttä. Muuttoliikettä leimaa monimuotoisuus ja diversiteetti, ja se raivaa tietä kehitykselle kohti uusvanhaa kaupunkia 2040. Muuttoliike koostuu monimuotoisuudesta, kyse on monista erilaisista trendeistä ja liikkeelle panevista voimista, joihin kaupungin on vastattava. Onnistuminen edellyttää sitä, että kaupungin talous on tasapainossa ja että meillä on rohkeutta investoida ja ajatella kauaskantoisesti. Vuosien 2023–2026 hallitusohjelma tulee ohjaamaan yhteiskuntaa uuteen suuntaan kuten seuraavakin hallitusohjelma. Niistä riippumatta Uudenkaarlepyyn on voitava vastata kehitykseen, ennakoitava ja toimittava dynaamisesti taloudellisten edellytysten mukaisesti ja uskallettava ajatella isosti.

5.2 Uusikaarlepyy: kestävä kaupunki - kasvava maaseutu

Kestävästi kasvava kaupunki pyrkii saavuttamaan taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristöllisen kestävyys. YK:n Agenda 2030 -tavoitteet korostavat kestäviä kaupunkeja ja yhteiskuntia. Kaupungeissa asuvien ihmisten määrän odotetaan nousevan 70 prosenttiin vuoteen 2050 mennessä. Talouskasvu tapahtuu kasvavissa kaupungeissa, mutta se voi myös lisätä sosiaalista eriarvoisuutta ja eri ekosysteemien kuormittumista. Nopea muuttoliike asettaa uusia vaatimuksia, joihin on vastattava ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla. Uudenkaarlepyyn osalta se tarkoittaa kestävästä rakentamista ja asuntojen, infrastruktuurin, julkisten paikkojen ja liikenteen suunnittelua. Lisäksi se tarkoittaa lähestymistapaa, jossa on kyse uudelleenkäytöstä ja kiertotalousajattelusta. Uusikaarlepyy 2040 tarkoittaa osallistavaa ja innovatiivista suunnittelua, jossa kaupunki ja maaseutu ovat turvallisia ja kestäviä.

Uudenkaarlepyyn elinkeinoelämä on jo kansainvälistä, ja se luo monella tapaa edellytyksiä työpaikoille ja taloudelle sekä positiivisen aseman kaupungille alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

5.3 Strategiset tavoitteet 2040:

Kaupunki tuottaa laadukkaita palveluita asukkailleen. Niihin kuuluvat muun muassa hyvin toimiva varhaiskasvatus ja koulutus, kulttuurin ja vapaa-ajan tarjonta, luotettava asiakaspalvelu ja hyvin toimivat kunnallistekniset palvelut. Palveluiden turvaamiseksi strategisten tavoitteiden on jatkuvasti muovattava jatkotoimia budjetoinnin ja seurannan kautta.

5.3.1 Avainsanana kestävyys

Taloudellinen kestävyys: Uusikaarlepyy edistää talouskasvua edistämällä innovaatioita, yrittäjyyttä ja elinkeinoelämän monipuolistumista. Kaupunki vaalii myös nykyisiä yrityksiään. Uusikaarlepyy on otollinen ympäristö yrityksille ja investoinneille, sillä kaupunki edistää yhdenvertaisuutta ja vähentää yhteiskunnan polarisoitumista.

Sosiaalinen kestävyys: Kestävästi kasvava Uusikaarlepyy keskittyy luomaan osallistavaa ja oikeudenmukaista kaupunkia, jossa kaikilla asukkailla on pääsy perusresursseihin ja -palveluihin, kuten koulutukseen, terveydenhuoltoon, asumiseen ja kulttuuriin. Uusikaarlepyy edistää osallisuutta luomalla kohtaamispaikkoja ja edistämällä asukkaiden sitoutumista ja osallistumista.

Ympäristöllinen kestävyys: Kestävästi kasvava kaupunki ottaa kehityksessään huomioon kestävyys, uudelleenkäytön ja kiertotalousajattelun. Se edistää uusiutuvan energian käyttöä, energiatehokkaita rakennuksia, kestäviä liikennejärjestelmiä ja kierrätystä. Se suojelee viheralueita,

edistää ekosysteemipalveluita ja pyrkii vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä ja muita ympäristövaikutuksia.

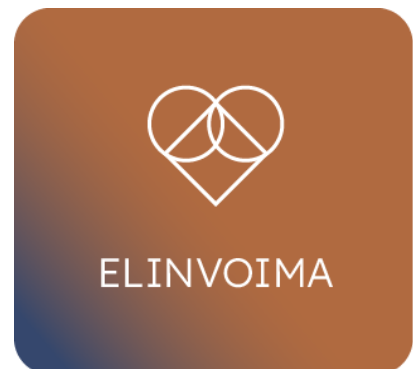
Älyteknologia ja innovaatiot: Kestävästi kasvava Uusikaarlepyy hyödyntää älyteknologiaa ja innovatiivisia ratkaisuja resurssien käytön optimoinnissa, infrastruktuurin parantamisessa ja asukkaiden elämänlaadun parantamisessa.

Pitkälle tähtäävä suunnittelu: Kestävästi kasvava Uusikaarlepyy ottaa käyttöön pitkän tähtäimen strategisen suunnittelun, jossa otetaan huomioon väestönkasvu, maankäyttö, infrastruktuuritarpeet ja ympäristövaikutukset. Tämä tarkoittaa tarkkaan harkittujen päätösten tekemistä, joissa otetaan huomioon kaupungin kehityksen lyhyen ja pitkän aikavälin seuraukset.

Yhteistyö ja verkostot: Kestävästi kasvava Uusikaarlepyy ottaa mukaan päätöksentekoon ja yhteistyöhön eri sidosryhmät, kuten asukkaat, elinkeinoelämän, kansalaisjärjestöt ja viranomaiset. Yhteistyöllä voidaan luoda synergiaa ja hyödyntää erilaista osaamista ja resursseja yhteisten kestävyyttä koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi.

5.3.2 Elinvoima ja arvot

Uusikaarlepyy muodostuu arvoista – yhteisö edustaa yhdenvertaisuutta, monimuotoisuutta ja osallisuutta. Yhteisö toivottaa eri taustaiset asukkaat tervetulleiksi ja edistää kotoutumista ja yhdenvertaisuutta. Kulttuurisesta areenasta tulee näin suurempi ja monipuolisempi. Vuoden 2040 Uudessakaarlepyyssä on hyvin kehittynyt infrastruktuuri, mukaan lukien liikenneverkko, jossa valtatie on keskiössä, sekä tiet, viestintäjärjestelmät ja energiahuolto. Tämä voi tarkoittaa toimenpiteitä, kuten uusiutuvan energian edistämistä, viheralueiden ja ekosysteemien suojelua, kierrätyksen edistämistä ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä.

Turvallisuus on osa Uudenkaarlepyyn brändiä. Kasvun tulee tapahtua vahvistamalla Uudenkaarlepyyn elinvoimaa, mikä tarkoittaa vakaata taloutta ja hyvää elämänlaatua asukkaille.

Elinvoimaisella Uudellakaarlepyyllä on monipuolinen elinkeinoelämä erilaisine toimialoineen ja yrityksineen. Sukupolvenvaihdot onnistuvat ja luovat vakautta. Uusikaarlepyy ei ole riippuvainen yhdestä toimialasta tai työnantajasta, mikä vähentää haavoittuvuutta. Vahva elinvoima edistää talouskasvua.

Maan ja siten myös Uudenkaarlepyyn kilpailukyky on riippuvainen vahvasta, monipuolisesta ja joustavasta koulutusjärjestelmästä. Tämä tarkoittaa sitä, että edistetään laadukkaan koulutuksen saatavuutta ja työskennellään ennaltaehkäisevästi tarjoamalla terveydenhuoltopalveluja, edistämällä aktiivista elämäntapaa ja varmistamalla, että meillä on puhdas ja terveellinen ympäristö.

Elinvoimainen kaupunki vuonna 2040 on kaupunki, joka tasapainottaa taloudellista menestystä sosiaalisella hyvinvoinnilla ja vastuun ottamisella ympäristöstä. Viihtyisä elinympäristö puolestaan luo pohjan kasvavalle ja elinvoimaiselle kaupungille.

5.3.3 Osallisuus – me teemme asiat yhdessä

Uudenkaarlepyyn asukkaat tuntevat olonsa turvalliseksi. Kaupungissa vallitsee luottamuksen ja kunnioituksen ilmapiiri. Kaupungin asukkaat liikkuvat vapaasti ilman pelkoa, ja asukkaiden, päättäjien ja julkisen sektorin välinen viestintä on helposti saavutettavaa, avointa ja aktiivista. Turvallinen vuorovaikutus edistää sosiaalista tasa-arvoa ja osallisuutta. Keskitetään eriarvoisuuden vähentämiseen ja sellaisen kaupungin luomiseen, jossa kaikki asukkaat tuntevat olonsa tervetulleiksi ja osallisiksi. Asukkaiden tulee olla helppo esittää toiveitaan – osallisuus vahvistaa kaupungin vetovoimaa.

Osallisuus tarkoittaa sitä, että kaikkien ääni kuullaan. Lapset ja nuoret sekä heidän näkemyksensä tulevaisuudesta ja kehityksestä huomioidaan aktiivisesti kaikessa työssä. Isosti unelmoiminen tarkoittaa, että osallisuus on vahvaa.

Uudessakaarlepyyssä työskentelemme yhdessä kolmannen sektorin ja monipuolisen yhdistyskenttämme kanssa terveyden ja hyvinvoinnin puolesta. Tuemme yhdistyksiä, jotka toimivat eri tavoin nuorison, urheilun, kulttuurin ja paikallisen hoitotyön parissa.

5.3.4 Hyvinvointi – me viihdymme täällä

Hyvät peruspalvelut vahvistavat hyvinvointia ja lisäävät viihtyvyyttä. Uusikaarlepyy korostaa maaseutua, saaristoa ja kaupungin viheralueita panostuksena terveyteen ja elämänlaatuun. Mahdollisuus asua kaupunkiympäristössä, maaseudun rauhassa ja lähellä merta on vahvuus.

Varhaiskasvatukseen, koulutukseen ja kulttuuriin panostava kaupunki antaa asukkailleen mahdollisuuden *oppia ja kehittyä*. Kaikilla sukupolvilla on paikka ja kuuluva ääni. Jotta tulevat sukupolvet voivat kasvaa ja saada mahdollisuuden voida hyvin, lasten ja nuorten arjen on näyttävä vahvasti kaupungin päätöksenteossa.

Kaupunki, jolla on vahva talous ja jossa on mahdollisuudet työllistymiseen ja taloudelliseen vaurauteen, edistää asukkaiden hyvinvointia. Uudellekaarlepyylle tämä tarkoittaa monipuolista elinkeinoelämää, yritysystävällistä politiikkaa, työmahdollisuuksia ja monipuolisia työmarkkinoita. Uusikaarlepyy työskentelee yhteisön ja sosiaalisen integroitumisen puolesta, mikä tarkoittaa yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistämistä, kohtaamispaikkojen tarjoamista asukkaille sekä

vapaaehtoistyöhön ja kansalaistoimintaan kannustamista. Asukkaat viihtyvät Uudessakaarlepyyssä. Heillä on käytettävissään tarvitsemansa resurssit ja yksilönä heillä on mahdollisuus kehittää itseään.

5.3.5 Kylämme – unelmat syntyvät täällä

10 000 asukasta tarvitsee aktiivisia ja elinvoimaisia kyliä. Asuminen ja elämänlaatu ovat yhä tärkeämpiä. Uudellakaarlepyyllä on tarjota kokonaisuus, jota ihmiset kaipaavat. Uudenkaarlepyyn kaupunki koostuu useista aktiivisista kylistä. Paikallisyhteisömme on punainen lanka, josta kaupunkimme muodostuu. Kylämme ovat osallistuvia ja ottavat aktiivisesti vastuuta kehityksestä, yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta ja yhdistyselämästä. Monet unelmat syntyvät ja toteutuvat täällä.

Kylämme tukevat toisiaan ja jakavat resursseja ja osaamista yhteiseksi hyväksi. Kylämme parantavat yhteiskuntaa, ja kylissä näkyy vahva Uudenkaarlepyyn henki, joka toimii osallistavasti. Täällä panostetaan vapaaehtois- ja yhdistystyöhön sekä sosiaalisiin aktiviteetteihin.

Kyliä on kehitettävä rinta rinnan kaavoituksen strategisen työn kanssa. Infrastrukturi on tärkeä asia, ja kylien elinvoimaisuus saa jatkossa oikeanlaista tukea kaupungilta. Kylämme ja kaupunkimme muodostavat yhdessä mielekkään paikan asua ja työskennellä, mikä vahvistaa myös kaupungin perheystävällistä brändiä.

Unelmat syntyvät ja niitä tuetaan täällä.

5.3.6 Keskustamme – syke, kulttuuri ja kaupankäynti

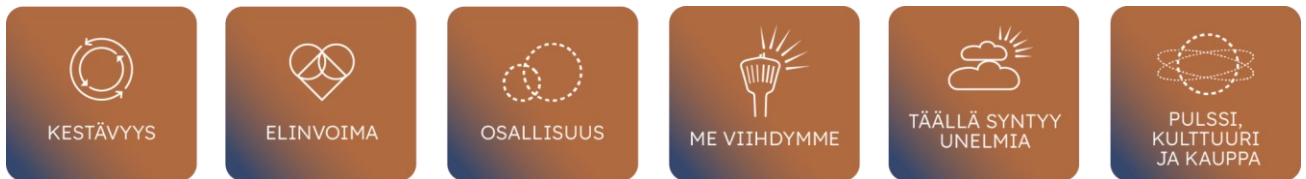
Uudenkaarlepyyn kestävä kaupunkiympäristö on yhteiskehittävä – täällä ei kehity vain yksi yhteisö vaan useita: keskusta toreineen on eläväinen kokonaisuus, joka kutsuu kaupankäyntiin ja kukoistavaan kulttuurielämään ja jossa on asukkaita houkutteleva tarjonta. Digitalisaation ja hybridisoituvien työmarkkinoiden ansiosta myös kaupankäynti voi lisääntyä kaupungissa uusilla tavoilla: ne avaavat mahdollisuuden toisenlaiselle muuttoliikkeelle, joka ei ole aina riippuvainen fyysisestä työpaikasta paikkakunnalla.

Kaupungin keskusta on turvallinen ja osallistava, se korostaa elämyksiä ja luo keskipisteen lisääntyvälle kaupankäynnille. Uudet sukupolvet rakentavat kaupunkia ja luovat tilaa sille, mitä he haluavat ja tarvitsevat kaupungin keskustalta. Viehättävät korttelit lähellä kaikkea lisäävät ostovoimaa ja tukevat kasvavaa elinkeinoelämää elinvoimaisessa keskustassa.

6. TOIMINTASUUNNITELMA

STRATEGISET TAVOITTEET 2040

STRATEGISET KEINOT 2040

Lähteet:

Sitran megatrendit 2023

Pietarsaaren seudun ilmastostrategia

Valmistelutyö sisältäen työpajojen ja kokousten muistiinpanot

Kairos Futuren tulevaisuusennusteet

Pohjanmaan liiton ympäristöanalyysia koskeva asiakirja

